

РОЗДІЛ І.

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄТОВАНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Гончарук Г.П.

КРИВИЙ РІГ У НОВОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Кривий Ріг місто дивовижне і неповторне. Сім адміністративних районів: Дзержинський, Довганцівський, Жовтневий, Інгулецький, Саксаганський, Тернівський, Центральний - Міський, п'ять селищ та місто в місті Інгулець - всі вони, як фрагменти вишуканої мозаїки складають єдиний портрет Кривого Рогу.

Назва міста виникла від запорізького козака Рога, прозваного "Кривим", що оселився у мальовничому місці, де зливаються річки Інгулець та Саксагань.

Місто Кривий Ріг займає територію площиною 430,0 кв. км і простяглося з півночі на південь на 126 км.

Кривий Ріг - центр Криворізького залізорудного басейну, найважливішої сировинної бази металургії України, місто, яке справедливо вважають сталевим серцем держави.

Основна галузь промисловості - чорна металургія. Це потужний виробничий комплекс, що включає в себе гірничо-металургійний комбінат, чотири гірничо - збагачувальні і один залізорудний комбінат, одне рудоуправління, три рудоремонтні заводи та інші.

Криворізький індустріальний регіон відіграє провідну роль в економіці України та є основною сировинною базою для розвитку чорної металургії, має стратегічне значення для економічної незалежності та безпеки держави.

У загальному внутрішньому валовому продукті України доля продукції Кривого Рогу складає близько 6,1%, в експортному потенціалі країни - більш ніж 7,3%.

Економічний потенціал міста складають близько 6 тисяч підприємств.

Промисловість міста налічує 90 підприємств різних галузей: чорної металургії, машинобудівної, промислових будматеріалів, хімічної, поліграфічної, деревообробної, легкої, харчової тощо. У Криворізькому басейні розташовано 7 із 11 підприємств України по видобутку та переробці залізорудної сировини, а також підприємства по обслуговуванню основного виробництва.

Криворізька забезпечує близько 90 % загальних обсягів виробництва в Україні залізної руди, концентрату та обкотишів. Питома вага гірничо-металургійного комплексу складає 91, 8% загального обсягу промислового виробництва міста.

Кривий Ріг має не тільки промисловий потенціал, а також являється значним центром культури і освіти.

На сьогодні у місті функціонують 157 загальноосвітніх закладів усіх типів, 146 дошкільних виховних закладів, 4 інтернати для дітей з вадами фізичного та розумового розвитку, 4 дитячих будинки, 3 притулки та навчально-виховний соціально-реабілітаційний комплекс для хлопчиків, в

яких навчаються і виховуються 110 тис. дітей. У місті здійснюють освітню діяльність 15 вузів (технікуми, училища, коледж) I - II рівнів акредитації, 4 вузи III - IV рівнів акредитації державної форми власності, приватний навчальний заклад "Інститут ділового адміністрування" (III рівень акредитації), та 11 позабазових структурних підрозділів вузів державної та недержавної форми власності. Всього у вищих навчальних закладах освіти міста навчається близько 45 тис. студентів.

Виконуючи стратегічні завдання Національної доктрини розвитку освіти України щодо модернізації вітчизняної та регіональної системи освіти, виконавча влада цілеспрямовано здійснює роботу щодо практичної організації реформування освіти в місті, стабілізації її матеріальної бази, забезпечення прав дітей та дорослих.

Згідно із Законом України "Про освіту" міською владою забезпечується стовідсоткове фінансування на утримання закладів освіти, у тому числі на оплату споживчих енергоносіїв, здійснюється робота щодо поповнення та зміцнення матеріально - технічної бази освітніх закладів, придбання обладнання, здійснення капітальних ремонтів, а також своєчасна виплата заробітної плати працівникам закладів освіти. У 2003 році обсяг видатків на утримання закладів освіти склав 110,4 млн. грн...

За підтримки міського голови Ю.Любоненка основні напрямки освітньої галузі впроваджуються через міські програми "Обдаровані діти - надія Криворіжжя", "Громадянське виховання", "Інформатизація освіти", "Дошкільна освіта", "Кадри" та інші.

Сьогодні необхідно модернізувати зміст освіти, створити досконалі моделі управління, впроваджувати в навчально-виховний процес новітні технології, а в першу чергу - створювати сприятливі умови зорієнтовані на збереження й зміцнення здоров'я дітей для їх розвитку, адже головне завдання освітньої галузі - вихід на високу духовну, фізично здорову особистість випускника та творчого вчителя.

Слід сказати, що в місті творчий потенціал вчителів, керівних кадрів досить вагомий. Управління освіти і науки, відділи освіти виконкомів райрад приділяють велику увагу кадровому забезпеченню навчально-виховного процесу.

В порівнянні з минулими роками освітній рівень учителів загальноосвітніх шкіл покращився й складає 95,4% проти 94,8% в 2001.

Учителі міста мають достатню високий рівень майстерності, про що свідчить її оцінка праці за наслідками атестації: вищу категорію мають 2304 вчителя (39,2%), першу - 1417 (24,2%), у школах міста працюють 997 вчителів - методистів, 573 старших учителів.

Серед двох тисяч п'ятисот науково-педагогічних працівників маємо 77 докторів та 563 кандидатів наук та 125 аспірантів і пошукувачів. Десять учителів мають звання "Заслужений вчитель України", 529 нагороджені відзнакою "Відмінник освіти України", 104 - орденами і медалями. Протягом останніх трьох років криворізькі педагоги займають перші місця на обласних конкурсах "Вчитель року". Маємо своїх переможців і на Всеукраїнських конкурсах. Вчитель трудового навчання Довгинцівської підгімназії Гончаренко В.М. посів I місце в 2003 році в цьому престижному конкурсі, а учитель інформатики Довгинцівського гуманітарно-технічного ліцею Сторова М.Є. у 2002 році стала його лауреатом.

Досягнення наших учнів в олімпіадах і конкурсах різного рівня

свідчать про велику кількість обдарованих дітей та про результативність роботи вчителів міста. Два роки роспіль ми маємо 83 призери обласних олімпіад, 15 учасників і 9 призерів Всеукраїнських олімпіад.

Сьогодні, розуміючи необхідність формування духовної та інтелектуальної еліти країни, міська рада, управління освіти і науки розширюють мережу шкіл нового типу та експериментальних майданчиків, які є не тільки експериментально-пошуковими лабораторіями апробації нового змісту освіти, а й засобами формування принципово нового соціально-культурного простору.

Так, у місті працюють 22 заклади нового типу (гімназій - 6, ліцеїв - 10, 6 - спеціалізованих шкіл). Чотирнадцять загальноосвітніх навчальних закладів на своїх експериментальних педагогічних майданчиках розробляють новий зміст освіти, нові форми і методи навчально-виховної діяльності, нові освітні технології.

З метою виконання Закону України "Про загальну середню освіту" щодо профільності школи III ступеня у закладах нового типу і 59 загальноосвітніх школах створено класи профільного та поглибленого вивчення окремих предметів.

О.В. Гукаленко, А.Я. Данилюк

ИНТЕГРИРУЮЩАЯ РОЛЬ ОБРАЗОВАНИЯ В ФОРМИРОВАНИИ ЦЕЛОСТНОГО СЛАВЯНСКОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОСТРАНСТВА

Известно, что в мире не существует идеальных систем образования: каждая основывается на культурно-исторических традициях народов и своих государств и зависит от социально-экономических и политических реалий. В современных социокультурных и педагогических реалиях важным выступает создание единого образовательного пространства. При этом следует отметить, что в славянском образовательном пространстве, в его системе образования есть огромный научный, культурный и духовный потенциал и возможности, способные обеспечить его дальнейшее поступательное развитие на принципах интеграции, универсальности и целостности. В реализации концептуальных интегрированных подходов к реформированию системы образования на постсоветском пространстве, совершенствования его структуры и содержания с опорой на положительный опыт и традиции мы сохраняем все то лучшее, что было в советской школе, и создаем еще более совершенную Новую школу в рамках славянского образовательного пространства.

При этом важно учесть, что образовательные системы в странах СНГ открыты в направлении демократии и гуманизации. Здесь усиливаются тенденции на индивидуализацию и регионализацию образования, все большее значение отводится интегрирующей роли культуры. На наш взгляд, весьма важным является объединение творческих усилий ученых, деятелей культуры, практиков образования, общественных организаций в активизации деятельности по интеграции науки и практики, разработке инновационных региональных образовательных проектов, создании концепций и программ развития образовательных учреждений, научному сопровождению экспериментальных площадок и лабораторий, деятельность которых направлена на совершенствование качества образования, создание целостного славянского образовательного пространства.